

«Νέο είδος τρομοκρατίας που ξεπερνάει τα εθνικά σύνορα»

Συνέντευξη στον

ΠΕΤΡΟ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Διευθυντής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου στη Ρωσική Ακαδημία Επιστημών, ο Αλεξέι Γκρομικό είναι εγγονός του επί 28 χρόνια υπουργού Εξωτερικών της ΕΣΣΔ και μετέπειτα προέδρου του Ανωτάτου Σοβιέτ Αντρέι Γκρομικό. Αυτές τις ημέρες επισκέφθηκε για μία ακόμη φορά την Ελλάδα, προκειμένου να δώσει διάλεξη για τις διεθνείς επιπτώσεις της προεδρίας Τραμπ και του Brexit, προσκεκλημένος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Δημοσίου Δικαίου (EPLO).

Λίγες ώρες νωρίτερα, συναντήσαμε τον κ. Γκρομικό και του ζητήσαμε να μοιραστεί μαζί μας τις πληροφορίες και τις εκτιμήσεις του για τη νέα, φονική τρομοκρατική επίθεση στην Αγία Πετρούπολη. «Όλα δείχνουν ότι επρόκειτο για επίθεση αυτοκτονίας Κιργιζίου, ο οποίος απέκτησε κάποια στιγμή και τη ρωσική υπηκοότητα», μας απαντάει. «Ασφαλώς δεν πρόκειται για κάποιον μοναχικό λύκο. Είμαι απολύτως βέβαιος ότι θα προκύψουν στοιχεία για διασύνδεσή του με τζιχαντιστικό δίκτυο. Δυστυχώς, είμαστε υποχρεωμένοι να ζήσουμε με αυτό το πρόβλημα, όπως και οι Γερμανοί, οι Γάλλοι, οι Βρετανοί και οι Βέλγοι. Πρόκειται για ένα νέο είδος τρομοκρατίας, πολύ διαφορετικό από τα εντοπισμένα, τοπικά προβλήματα του παρελθόντος στον Βόρειο Καύκασο, στη Βόρεια Ιρλανδία ή τους Βάσκους. Εδώ μιλάμε για μια διεθνή τρομοκρατία, που ξεπερνάει τα εθνικά σύνορα και επιδιώκει το χαλιφάτο. Η αντιμετώπισή της ασφαλώς προϋποθέτει τη στρατιωτική ήττα του Ισλαμικού Κράτους στη Συρία και το

Ιράκ, αλλά αυτό δεν αρκεί. Απαιτείται να αντιμετωπιστεί η αποσταθεροποίηση σειράς κρατών της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής, από τη Λιβύη και τη Συρία μέχρι το Ιράκ και την Υεμένη – αποσταθεροποίηση για την οποία ευθύνονται αρκετές περιφερειακές και μεγάλες δυνάμεις».

Προς μια νέα διεθνή τάξη

Η νίκη του Ντόναλντ Τραμπ και η ψήφος των Βρετανών υπέρ του Brexit μεταφράστηκαν από πολλούς ως το τέλος της Δύσης και της παγκοσμιοποίησης. Χαρμόσυνα νέα για τη Μόσχα; «Προσωπικά δεν νομίζω ότι η διάλυση της Ε.Ε. ή της Ευρωζώνης θα είναι προς το συμφέρον της Ρωσίας», εκτιμά ο κ. Γκρομικό. «Η Ε.Ε. είναι ο μακράν πρώτος εμπορικός μας εταίρος, με ποσοστό 44% στο συνολικό μας εμπόριο. Η Κίνα, που έρχεται δεύτερη, περιορίζεται σε 15%. Γεγονός είναι ότι ζούμε την εποχή της μεγάλης αποσταθεροποίησης. Από τον διπολισμό ΗΠΑ - ΕΣΣΔ περάσαμε σε μια σύντομη, μονοπολική εποχή. Ωστόσο, το μερίδιο των ΗΠΑ στην παγκόσμια οικονομία, από 50% που ήταν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, έχει σήμερα πέσει στο 16%. Είναι προφανές ότι η Αμερική δεν μπορεί να διατηρήσει τη θέση του παγκόσμιου ηγέμονα. Οδεύουμε προς μια νέα, πολυκεντρική διεθνή τάξη και το ζητούμενο είναι αυτό να γίνει ομαλά γιατί στο παρελθόν καμία ανάλογη μετάβαση δεν έγινε χωρίς βία».

Μήπως όμως η Ρωσία επενδύει στο ρεύμα του δεξιού λαϊκισμού, επεμβαίνοντας υπέρ του Τραμπ στις ΗΠΑ και των Φιγόν - Λεπέν στη Γαλλία; «Πρόκειται για καλυμμένες καταγγελίες χωρίς βάση.

Ο Αλεξέι Γκρομικό, διευθυντής του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου στη Ρωσική Ακαδημία Επιστημών.

«Όταν συναντήθηκε με τον Τσίπρα ο Πούτιν, το 2015, δεν ήταν γιατί περίμενε ότι η Ελλάδα θα βγει από Ε.Ε. και ΝΑΤΟ», τονίζει στην «Κ» ο Αλεξέι Γκρομικό.

Το ρεύμα του λαϊκισμού τύπου Τραμπ και Brexit δεν έχει σχέση με τα ακραία ρεύματα δεξιού ή αριστερού λαϊκισμού του παρελθόντος. Σήμερα είναι ένας λαϊκισμός mainstream, έκφραση μιας μεσαίας τάξης που έχει φτωχοποιηθεί και απογοητευθεί από το πολιτικό κατεστημένο. Δεν τον έφτιαξε η Ρωσία, αλλά το μοντέλο παγκοσμιοποίησης που επικράτησε τα τριάντα τελευταία χρόνια. Το αν ο πρό-

εδρος Πούτιν διατηρεί καλές σχέσεις με τον Φιγόν ή τη Λεπέν δεν είναι θέμα ιδεολογικής συγγένειας. Ασφαλώς και θα διατηρήσει καλές σχέσεις με όλους τους πολιτικούς, είτε είναι δεξιοί είτε αριστεροί, που διεκδικούν την εξουσία και επιδιώκουν καλές σχέσεις με τη χώρα μας. Τι θα περίμεναν δηλαδή; Να εγκωμιάσουμε εκείνες τις δυνάμεις που στέλνουν στρατεύματα του ΝΑΤΟ στα σύνορά μας και μας επιβάλλουν κυρώσεις;»

Προσέγγιση Ερντογάν

Ρωτήσαμε τον κ. Γκρομικό αν ο πρόεδρος Πούτιν εμπιστεύεται τον Ταγίπ Ερντογάν και πώς η θεαματική τους προσέγγιση τους τελευταίους μήνες θα μπορούσε να επιδράσει κατευναστικά στην Αγκυρα. «Δεν ξέρω αν Πούτιν και Ερντογάν εμπιστεύονται ο ένας τον άλλο, αλλά αυτό δεν έχει σημασία, δεν ανήκουν στην ίδια οικογένεια», θα μας πει. «Το βέβαιο είναι ότι μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου, οι Τούρκοι κατάλαβαν ότι η Ρωσία δεν είναι ο στρατηγικός τους αντίπαλος. Από εκεί και πέρα, η Ρωσία δεν θα έκανε ποτέ καμία κίνηση με την Τουρκία που θα ήταν εις βάρος της ασφάλειας της Ελλάδας – αιώνες ολόκληρο το μαρτυρούν αυτό. Αντιθέτως, η πολιτική επίλυση του Συριακού θα δημιουργούσε ένα πολύ καλύτερο περιβάλλον ασφαλείας στην περιοχή και θα διευκόλυνε την επίλυση του προσφυγικού».

Όταν σχηματίστηκε η πρώτη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΑ πολλοί, σε Ανατολή και Δύση, εκτιμούσαν ότι η Ρωσία θα διέθετε πλέον μια πολύ φιλική χώρα μέσα στην Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ. Δύο χρόνια αργότερα, η εξωτερική πολιτική της Αθήνας

δεν διαφοροποιείται από την ατλαντική ορθοδοξία. Αποτελεί αυτό λόγο απογοήτευσης για τη Μόσχα;

«Με μόνη εξαίρεση την περίοδο των συνταγματαρχών, εμείς βλέπαμε πάντα την Ελλάδα σαν φιλική χώρα», απαντά ο συνομιλητής μας. «Όταν συναντήθηκε με τον Αλέξη Τσίπρα ο Βλαντιμίρ Πούτιν, το 2015, δεν ήταν γιατί περίμενε ότι η Ελλάδα θα βγει από την Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ – κάτι τέτοιο θα ήταν γελοίο από την πλευρά μας. Απλώς, ο Έλληνας πρωθυπουργός, σε μια στιγμή ανάγκης, αναζήτησε –πραγματικά ή συμβολικά, δεν τον γνωρίζω– στήριξη από τη Ρωσία και ο πρόεδρος μας του την έδωσε. Αν ο κ. Τσίπρας το έκανε για τακτικούς ή στρατηγικούς λόγους, θα το κρίνει ο ελληνικός λαός. Γνωρίζω ότι πολλοί Έλληνες απογοητεύθηκαν από την έκβαση της διαπραγμάτευσης της αριστερής κυβέρνησης με την τρόικα. Όμως όταν είσαι στην εξουσία, οφείλεις να φέρεις με πραγματισμό. Να δεις, με βάση το δυναμικό και τα στηρίγματα της χώρας σου, πότε θα δώσεις τη μάχη και πότε θα προσπαθήσεις να ελαχιστοποιήσεις τη ζημιά. Μήπως θα ήταν πιο τραγική η κατάσταση αν η Ελλάδα, αντί να υποκύψει στους πιεστικούς, έφραγε από την Ευρωζώνη; Δεν το γνωρίζω, κι αυτό ο ελληνικός λαός θα το κρίνει. Σε κάθε περίπτωση, τα οικονομικά προβλήματα της Ελλάδας δεν είναι μόνο ενδογενή. Αποτελούν σύμπτωμα της παθολογίας της Ευρωζώνης. Αν η Ευρωζώνη δεν εξελιχθεί σε οικονομική ένωση και δεν πάψει να εξυπηρετεί μόνο λίγα ισχυρά κράτη εις βάρος των υπολοίπων, τότε θα διαλυθεί – και όχι λόγω κακών προθέσεων της Ρωσίας».